

Aloite HINKU-verkostoon liittymisestä

383/00.01.05/2019

Teknlk 22.01.2020 § 7

(lisätiedot: Tekninen johtaja p. 040 5406 357)

Tiina Huilaja ja 17 muuta kunnanvaltuutettua ovat tehneet valtuustoaloitteen siitä, että Kittilän kunta liittyy HINKU-verkostoon (liite 1). Tavoitteena HINKU verkostossa on hiilineutraali kunta vuoteen 2030. Aloitteen mukaan tämä on konkreettinen ympäristöteko jossa Kittilän kunta halutessaan onnistuu. Liittyminen HINKU verkostoon ja sitoutuminen sen tavoitteisiin on viesti kaikille kuntalaisille, että Kittilän kunta kantaa oman osansa vastuusta ja aktiivista ilmastotyötä ilmaston muutoksen hillitsemiseksi.

Hakemuksen liitteenä on taustoituskertomus Hinku-verkostosta ja sen synnystä. Lapin kunnista Hinku verkostossa on mukana Enontekiö. Liitteenä on myös Hinku kriteerit sekä selvitys Väppi- vähähiilinen Lappi hankkeesta sekä Välkky- hankkeesta (vähähiilisyys ja taloudellinen kestävyys Lapin matkailussa). Kittilän kunta on mukana Välkky-hankkeessa vuosina 2019-2021 yhteensä 7500 €:n osuudella.

Hinku-kuntien kriteerit

Hinku-kriteereillä tarkoitetaan kuntien ilmastomuutoksen hillintätavoitteita ja linjauksia, joilla kunta uskottavasti sitoutuu vähentämään oman toimintansa kasvihuonekaasupäästöjä sekä vaikuttamaan alueensa toimijoihin (asukkaat, yritykset, maa- ja metsätalousyrittäjät sekä vapaa-ajan asukkaat) siten, että alueen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä tavoitellaan hiilineutraaliutta.

Hinku-kriteerit täyttävästä kunnasta saa käyttää nimitystä Hinku-kunta. Hinku-kunnat kuuluvat Hinku-verkostoon ja saavat oikeuden käyttää Hinku-logoa.

Tavoite

Kunta on valtuuston päätöksellä sitoutunut tavoittelemaan koko alueensa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 prosenttia vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Prosessit

- Kunta ottaa kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan.

- Kunta liittyy työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton väliseen sopimukseen, jossa ne sitoutuvat Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittyvät kunnat liittävät ensisijaisesti asuinrakennuskantansa asuinkiinteistöjä koskevaan toimenpideohjelmaan.
- Kunta nimeää yhteyshenkilön, joka toimii tiedonvälittäjänä kunnan ja SYKEN välillä.
- Kunta perustaa Hinku-työryhmän, jossa on edustettuna tärkeimmät hallinnonalat. Työryhmä pyrkii aktiivisesti vähentämään eri hallinnonalojen toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Työryhmä voi olla sama kuin esimerkiksi kunnan johtoryhmä tai Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen työryhmä.
- Työryhmä ja yhteyshenkilö vastaavat seuraavista tehtävistä:
 - Kunnalle laaditaan vuosittain suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista. Investoinnit hyväksytään seuraavan vuoden talousarviossa.
 - Kunnalle laaditaan vuosittain hillintätoimien suunnitelma eli vuosikello, joka osoittaa, millä toimenpiteillä ja investoinneilla kasvihuonekaasupäästöjä pyritään vähentämään koko kunnan alueella. Vuosikello sisältää suunnitellut investoinnit sekä keinoja asukkaiden ja paikallisten yritysten aktivoimiseen.
 - Kunnan alueella toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet kootaan vuosittain ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla sekä Energialoikka-verkkopalvelussa. Toimenpiteisiin liitetään mahdollisuuksien mukaan saavutetut päästövähennykset. SYKE voi tarvittaessa täydentää tiedot Energialoikkaan.
 - Kunnan henkilöstölle ja kunnanvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.
 - Alueen asukkaille, yrityksille sekä maa- ja metsätalousyrittäjille viestitään ilmastomuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.

Yhtenä Hinkukriteerien prosessivaatimuksena on kunnan liittyminen työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja kuntaliiton väliseen sopimukseen, jossa ne sitoutuvat Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Sopimus oheismateriaalina.

Keskeisiä asioita energiatehokkuussopimuksesta:

Energiatehokkuussopimus on voimassa 31.12.2025 saakka (allekirjoitus syksyllä 2016). Sopimuskausi 2017- 2025 ja kattaa kaksi jaksoa: sopimusjakso 2017- 2020 (4 vuotta) ja sopimusjakso 2021-2025 (5 vuotta). Yhteensä 9 vuotta.

Tavoitteena on 7,5 % energiasäästötavoite sopimuskaudelle 2017-2025 ja välitavoite 4 % vuodelle 2020.

Kunta sitoutuu myötävaikuttamaan siihen, että kunnan vuokra-asuntoyhtiöt liittyvät niitä koskevaan Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan tai kunnan energiatehokkuussopimukseen.

Kunta sitoutuu myötävaikuttamaan siihen, että sen omistamat tai osaomistamat kuntapalveluja tuottavat yhtiöt liittyvät kunta-alan energiatehokkuussopimukseen tai vastaavaan elinkeino- tai kiinteistöalan sopimukseen.

Sopimuksen kohdan 6 mukaan kunta sitoutuu energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen sekä muihin tässä kohdassa esitettyihin toimenpiteisiin, kun se on teknisesti sekä terveys-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen taloudellista ja mahdollista. Energiatehokkuuden jatkuva parantaminen edellyttää johdon sitoutumista ja sopimusten mukaisen toiminnan hyvää organisointia sekä toimenpiteiden suunnittelua ja toteuttamista.

Liittyjä raportoi vuosittain huhtikuun loppuun mennessä edellisen vuoden energiankäytöstä, energian säästötoimenpiteistä ja niiden säästövaikutuksista sekä muista tämän kohdan 6 mukaisista toimenpiteistä energiatehokkuussopimustoiminnan seurantajärjestelmään.

Liittyjän tulee nimetä sopimustoiminnan toimeenpanon vastuuorganisaation ja sopimuksen vastuuhenkilön. Sopimuksen vastuuhenkilö huolehtii, että sopimuksen toimeenpano ja tehtävät organisoidaan ja resursoidaan jotta tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista.

Liittyjä nimeää yhdyshenkilön joka on yhteyshenkilönä sopijaosapuoliin, Motivaan ja omassa organisaatiossa.

Liittyjä nimeää raportointivastuuhenkilön, ellei sitä erikseen nimetä, toimiin yhdyshenkilö raportointivastuuhenkilönä.

Liittyjä laatii sopimuksen toimeenpanon mukaisen toimintasuunnitelman joka toimitetaan hyväksyttynä vuoden kuluessa Motivaan.

Tavoitteena on saada energiatehokkuus yhdeksi kriteeriksi kaikkiin niihin julkisiin hankintoihin, joissa energiatehokkaamman laitteen, järjestelmän tai hankintakokonaisuuden valinta johtaa kokonaistaloudellisesti edullisempaan lopputulokseen.

- Liittyjä sisällyttää Ministeriön julkaiseman ohjeen ”Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa” osaksi liittyjän omaa hankintaohjeistusta
- Liittyjä ohjeistaa ja kouluttaa hankintoja tekevän henkilöstön energiatehokkuuden huomioon ottamiseksi hankintamenettelyissä.

Sopimuksessa 6.4 on kohdat siitä miten energiatehokkuus otetaan huomioon suunnittelun ohjauksessa sekä sopimuksessa

- Liittyjä kehittää rakennusten suunnittelun ohjausta ja valvontaa niin, että tekniset ja järjestelmävalinnat perustuvat energiatehokkuuteen.
- Liittyjä edellyttää suunnittelijoilta eri toteuttamisvaihtoehtojen energiatehokkuusvaihtoehtojen esittämistä ja varaa tähän riittävät resurssit.
- Liittyjä painottaa uudisrakennus- ja korjausrakennuskohteiden suunnittelijoita kilpailuttaessaan energiatehokkuusasiantuntemusta ja kokemusta kustannusten ohella.

Sopimuksessa 6.5 on määritelty energiakatselmusten ja niissä havaittujen energiasäästötoimien toteuttamisen toimenpiteet.

- Liittyjä suunnittelee energiakatselmustoiminnan järjestelmällisen toteutuksen
- Liittyjä varmistuu uusissa ja peruskorjatuissa kohteissa valittujen ratkaisujen energiatehokkuudesta ja energiatehokkaasta käytöstä
- Liittyjä kartoittaa energiasäästömahdollisuudet myös muun kuin rakennusten energiakäytön osalta.
- Liittyjä toteuttaa ne energiakatselmuksessa tai muuten todetut energiatehokkuustoimenpiteet jotka ovat tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita ja huolehtii näiden toimenpiteiden seuranta-järjestelmään viemisestä.

Sopimuksen 6.6 säästötakuu ja/tai muiden rahoitusmenettelyiden käyttö investointien toteutuksessa

- Liittyjä hankkii ja ylläpitää osaamista erilaisten rahoitus- ja leasing ratkaisujen kuten PPP, EPC, ESCO palveluiden käyttämisestä hankintojen ja investointien toteuttamiseksi
- Liittyjä ottaa investointeja valmisteltaessa huomioon mahdollisuuden käyttää em. mainittuja rahoitusratkaisuja silloin, kun rahoituksen puute on esteenä kustannustehokkaan investointitoteutumiselle.

Sopimuksessa 6.7 kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen on liittyjän toimenpiteet

- Hyödyntää aktiivisesti energian-ja veden kulutuksen seurantatietoja ja huolehtia siitä, että seurantatiedot ovat helposti henkilöstön saatavilla.
- Kouluttaa kiinteistön käyttöhenkilöstön hyödyntämään tuntiteho-mittauksia ja kehittää kulutus- ja energiatehokkuuden seurannan ja raportoinnin menettelytapoja
- Suunnittelee toiminnallisen muutoksen seurannan
- Lisää vähintään kuukausitasoisen seurannan kattavuutta rakennuskannassaan ja muussa energian käytössään.

Sopimuksen 6.8 Koulutus- ja tiedotustoiminta pitää sisällään kuusi erillistä toimenpidettä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sopimuksen 6.8 uusiutuvien energialähteiden käyttöönotossa on tavoitteena energiatehokkuuden parantamisen lisäksi kannustaa liittyjiä kasvattamaan uusiutuvien energialähteiden käytön osuutta kunnan alueella ja erityisesti sen omassa toiminnassa. Tämän kohdan edistämiseksi on sopimuksessa viisi eri toimenpidettä.

Sopimuksessa on omat kohdat voimassaolosta, irtisanomisesta, sopimuksesta erottamisesta, mahdollisesta seuraamuksesta sekä sopimuksesta irtautumisesta.

Irtisanomisperusteita voivat olla laiminlyönnit seuraavissa velvoitteissa:

- toimintasuunnitelman laatimisen, päivittämisen ja sen julkaisemisen laiminlyönti

- vuosiraportoinnin laiminlyönti seurantajärjestelmään
- vuosittain vähintään yhden energiatehokkuustoimenpiteen toteuttamisen tai sen raportoinnin laiminlyönti energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään

Allekirjoitettu sopimus on voimassa 31.12.2025 saakka.

Mikäli kunta liittyy HINKU-verkostoon tulee kunnan liittyä myös työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja kuntaliiton väliseen sopimukseen, jossa ne sitoutuvat Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin.

HINKU- verkostoon liittyjän tulee nimetä HINKU- työryhmän ja yhdyshenkilön joka toimii tiedon välittäjänä.

Energiatehokkuussopimus edellyttää sopimustoiminnan toimeenpanon vastuuorganisaation perustamista, sopimuksen vastuuhenkilön ja sopimuksen yhdyshenkilön nimeämistä sekä raportointivastuuhenkilön nimeämistä.

HINKU-työryhmän/ yhteyshenkilön tehtävät ja energiasopimuksessa vaaditut toimenpiteet edellyttävät, tullakseen hoidetuksi asiallisesti, kokopäiväisen energia-asiantuntijan toimen perustamista. On perusteltua olettaa, että energia-asiantuntijan palkkauksesta aiheutuvat menot voidaan kattaa tulevaisuudessa toiminnan säästöillä.

Tekninen johtaja:

Lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se päättää liittyä vuoden 2020 aikana Hinku-verkoston sekä työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja kuntaliiton väliseen energiatehokkuussopimukseen.

Tekniseen toimeen perustetaan liittymisvuonna 2020 energia-asiantuntijan toimi, jonka tehtäviin kuuluu HINKU-työryhmän yhteyshenkilön tehtävät sekä energiatehokkuussopimuksen yhdys- ja raportointivastuuhenkilönä toimiminen. Energia-asiantuntija tarvittaessa neuvoo kunnan vuokrataloyhtiöitä energiatehokkuussopimuksissa.

HINKU-työryhmänä ja energiatehokkuussopimuksen vastuuorganisaationa toimii laajennettu johtoryhmä eli puheenjohtajisto, kiinteistö-päällikkö ja johtoryhmä yhdessä.

Kunnan energiatehokkuussopimuksen vastuuhenkilönä toimii tekninen johtaja.

Omistajaohjauksena kunta ilmoittaa, että Asuntosäätiö Kittilä, Kittilän Vuokratalot Oy ja Kiinteistö Oy Levin vuokratalot liittyvät Kiinteistö-

alan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS).

Päätös:

Pirkko Jauhojärvi esitti, että lautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle ettei Kittilän kunta liity Hinku-verkoston. Perusteluina, että hankkeeseen liittyminen lisää palkkamenoja ja ylikuormittaa teknisen toimen henkilökuntaa.

Outi Marttila, Ahti Ovaskainen ja Taru Sieppi kannatti teknisen johtajan pohjaesitystä.

Marita Toivanen ja Juha Hettula kannattivat Pirkko Jauhojärven esitystä.

Koska oli tehty käsittelyn pohjana olevasta esityksestä poikkeava kannatettu esitys, puheenjohtaja teki seuraavaan äänestysesityksen, joka hyväksyttiin: Suoritetaan äänestys käden nostolla.

Suoritettussa äänestyksessä teknisen johtajan pohjaesitykselle ääniä antoivat neljä jäsentä (4) Marttila, Ovaskainen, Pekkala ja Sieppi. Pirkko Jauhojärven esitykselle ääniä antoivat neljä jäsentä (4) Hettula, Jauhojärvi Toivanen ja Uusisalmi.

Äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisi, joten Pirkko Jauhojärven esitys tuli lautakunnan päätökseksi.
